

1991- ÖSYM- ÇIKMIŞ DİL BİLGİSİ SORULARI

1. Sanat yapıtı ancak, değışenin içinden değışmeyenin yakalanması ile oluşur. Yüzlerce yıl önceden günümüze ulaşan bir tablonun ressamı, değışende değışmeyi bulmuştur. Böylece yapıtı —- kazanmıştır.

Anlam akışına göre parçanın son cümlesindeki boş yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) özgürlük
- B) ölümsüzlük
- C) toplumsallık
- D) çağdaşlık
- E) yenilik

2. Ben umudumu yitirmedim; acılarıma ezdirmedim kendimi. **Altı çizili sözün bu cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?**

- A) Sıkıntılarımı dışa vurmaktan özellikle kaçındım.
- B) Yaşadığım o acılı günleri yeniden yaşamak istemedim.
- C) Hiçbir zaman üzüntülerime yenik düşmedim.
- D) Elde ettiklerimle hiçbir zaman yetinmedim.
- E) Bu duruma gelebilmek için çok çaba harcadım.

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sanatçıya yönelik olumsuz eleştiri söz konusudur?**

- A) Tek boyutlu, basmakalıp kişiler yaratır.
- B) Gerekli gördüğü yerlerde betimlemelere başvurur.
- C) Konularını genellikle gözlemlerinden çıkarır.
- D) Yazdıklarıyla, toplumsal bozukluklara ayna tutar.
- E) Sözcükleri seçmede ve kullanmada çok titiz davranır.

4. (I) Bu oyunu izlerken gülümsüyorsunuz. (II) Yumruklarınızı sıkıyorsunuz, öfkelenmiyorsunuz. (III) Yalnızca yansıtılmak istenen bir güzelliği algıyorsunuz. (IV) Güzel bir oyun izlemenin coşkusuz sevincini ve rahatlığını duyuyorsunuz. (V) Biliyorum, çok fazla seyirci toplamayacak bu oyun, ama salt o rahatlığı yaşamak adına görülmeye değer.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir "önyargı" söz konusudur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. (I) Kitapta, günümüz edebiyatı açısından önemli sayılabilecek zengin bir malzeme var. (II) Bunlar saymakla bitmez. (III) Ülkemizin edebiyatı, biraz da, böyle sanat olaylarının bir araya getirilmesiyle serpilip gelişmektedir. (IV) Oysa geçmişe baktığımızda, bu konuda öyle çorak bir görünüm var ki... (V) Örneğin bir Y. Kemal'in, bir A.H. Tanpınar'ın eserlerine ışık tutabilmek için eldeki bilgi kırıntılarıyla yetinmek zorunda kalıyoruz.

Bu parçada hangi cümleden başlanarak bir "yakınma" dile getirilmektedir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde "hayıflanma, üzülmeye" söz konusudur?**

- A) Kınalanmış gibi dağlar, dereler
Ne güzel güz, ne güzel eylül olur
- B) Desem ki vakitlerden bir nisan akşamıdır
Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor
- C) Yaz göç ediyor, ne yazık, yine güz
Mor dağlarda güneş doğmadan henüz
- D) Kuşlar gelecek damların üstünden
Kuşlar konacak dallara
- E) Lale, sümbüller içinde hüma kuşları ötüyor
Avcılar yolu tutmuşlar erken erken

7. (I) Dostlarımın ısrarı üzerine, öykülerimden gelişigüzel seçtiğim on bir tanesini yayımladım. (II) Elimde daha böyle yüzlerce öykü var. (III) Kitap yayımlandığı zaman, bu işten anlayanlar, bana bu öykülerin değerli olduğunu söylediler. (IV) Aslında öykülerimin güzel olduğunu ben ben daha yazarken biliyordum (V) Şimdi onları okuyanların da benimle aynı görüşü paylaştığını görüyorum ve bu hoşuma gidiyor. (VI) Çünkü ben de gerçekten iyi bir öykü yazarı olduğuma inanıyorum.

Bu parçada konuşan kişinin "kendine aşırı ölçüde güvenen" biri olduğu hangi cümlelerden anlaşılabilir?

- A) I. ve II.
- B) II. ve V.
- C) III. ve IV.
- D) III. ve V.
- E) IV. ve VI.

8. (I) Yazar son dönem öykülerinde üsluba ağırlık verir. (II) Daha çok tutkularını, mutluluklarını anlattığı bu öykülerinde yeni bir dil geliştirir. (III) Söylemek istediklerine uygun bir dil yaratır. (VI) Zaman zaman sayıklamaya, zaman zaman da çılgına dönüşen bir dildir bu. (V) Yazarın ilk öykülerinde olduğu gibi bu öykülerinde de ada halkından, denizden, insanlarından vazgeçmediği görülür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangileri, sözü edilen yazarın öykülerinin konusu ile ilgilidir?

- A) I. ve III.
- B) I. ve IV.
- C) II. ve III.
- D) II. ve V.
- E) IV. ve V.

9. (I) Çeviri bir metinden yola çıkan yazar, oyunu yeniden, oldukça güzel bir biçimde oluşturmuş. (II) Metin, yerel motiflerle yalınlaşırken evrenselliğini de yitirmemiş. (III) Ayrıca oyunun dokusunda yer alan dostluk, fedakârlık, bağlılık gibi duygular, inandırıcı ve dengeli bir biçimde verilmiş. (IV) Öte yandan tipler üzerinde yeterince durulmamış; bunlar soluk birer görüntü olarak kalmış. (V) Oyunda, anlatılanların geçtiği yer ve zaman da belirtilmemiş.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazar bir yorum yapmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. Kimi genç şairler, şiirin kendileriyle başladığını, kimi yaşlı şairler ise şiirin kendileriyle bittiğini sanırlar.

Yukarıda söylenenlere anlamca en yakın cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şairlerin genci de yaşlısı da şiirde güzelliğin ve başarının ölçüsünü kendi şiiriyle sanırlar.
- B) Şiirde başarı gösterme belli bir yaşa erişmeyi gerektirir.
- C) Genç şairlerin yazdıklarıyla yaşlı şairlerin yazdıkları birbirine benzemez.
- D) Gençlik, şiirde yaratıcılığın, yaşlılık ise tükenmişliğin başlangıcıdır.
- E) Genç şairler şiiri öğrenme, yaşlı şairler ise öğretme çabası içinde bulunurlar.

11. "Gerçek yolculuk, aynı gözlerle yüz değişik ülkeyi dolaşmak değil, aynı ülkeyi yüz değişik gözle görebilmektir."

Bu cümlede anlatılmak isteneni içeren yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan gördüklerini saptamakla kalmamalı, bunlardan yararlanmaya çalışmalıdır.
- B) Çok yaşayan değil yaşadığı sürece değişik yerler gören kişi birçok şey öğrenir.
- C) Değişik konularda gördüğümüz, öğrendiğimiz şeyleri aynı biçimde yansıtmalıyız.
- D) Aynı şeye değişik yaklaşımlarla ve değişik açılardan bakmasını bilmeliyiz.
- E) Bir şeyi öğrenmekten çok, onu değişik durumlarda kullanabilmek önemlidir.

12. Sahnede oyun canlandırılırken ya da kişiler konuşurken, içinde bulunulan andan başka anlara akıyorsunuz; başka olaylara, başka konulara gidip geliyorsunuz.

Yukarıda söylenenlere anlamca en yakın cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sahnede görülmeyeni somutlaştırma çabası, oyunculara oldukça güç anlar yaşatıyor.
- B) Seçilen konu, birbirini bütünleyen, duygusal anlamlarla yüklü sözcüklerle işleniyor.
- C) Seyirci bu oyunda dünle bu günü birlikte yaşıyor, değişik durumlar ve ortamlarla yüz yüze geliyor.
- D) Oyundaki kişilerin konuşmaları, çevreleriyle olan çatışmalarına ayna tutuyor.
- E) Oyunda, tarihsel bir olay, tiyatro diline uygun bir biçimde eyleme dönüştürülüyor.

13. İsim tamlamalarında zamirler de tamlayan olur.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uygun bir örnek vardır?

- A) Onun kardeşi bu köyde öğretmenmiş.
- B) Çeşmenin başında büyük bir kalabalık toplandı.
- C) Yolcunun çantasını bulup getirmişler.
- D) Kapının önünde yaşlı bir adam duruyordu.
- E) Otobüs durağında bizden başka kimse yoktu.

14. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir ad, birden çok sıfatla nitelenmiştir?**

- A) Sıcak yaz akşamlarında balkonda oturup geç saatlere kadar konuşurduk.
- B) Onun ne kadar terbiyeli, titiz ve çalışkan bir insan olduğunu herkes bilir.
- C) Bahar gelince köşkün büyük bahçesinde güller, karanfiller, nergisler açardı.
- D) Büyük şehirlerde, yeşil alanların korunması ve çoğaltılması çalışmalarına önem veriliyor.
- E) Onunla oturup uzun uzun geçmişten, okul günlerimizden söz ettik.

15. **Aşağıdakilerin hangisinde, anlam belirsizliğini gidermek için cümlelerin başına bir şahıs zamiri getirmek gerekir?**

- A) Adana'ya yerleştiklerini duydum.
- B) Yeni aldığın elbiseyi çok beğendim.
- C) Önerdiğin romanı henüz okuyamadım.
- D) Yarışmada birinci olduğuna sevindim.
- E) Sınava İstanbul'da girmek istiyorum.

16. **Aşağıdaki dizelerin hangisinden yüklem bileşik zamanlı bir fiildir?**

- A) Mermiler altında geçerek suyu
- Yollara döküldü bahtsız kafiye
- B) Tutuşurken ufuk uzakta yer yer

- Alçalan akşamlarda sular kararı
- C) Bu akşam rüyamda Leylâ'yı gördüm
- D) Susamış ruhumla mesafelere
- Hiçbir şey bağlamaz beni bir yere
- E) Mucize başlamıştı eşsiz ve çılgın
- Yıkanan kuşlar gibi enginlerde

17. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özne adlanmış bir sıfattır?**

- A) Hastayı rahatsız etmemek için, odasına girmedik.
- B) Bu sınıfın en çalışkanını tanımak isterdim.
- C) Yaralı, kazayı bütün ayrıntılarıyla ilgililere anlatmış.
- D) İyilikten etkilenmeyecek kişi yoktur.
- E) Bu yılki güzellik yarışmasında jüri, bir Hintliyi birinci seçmiş.

18. **Aşağıdaki dizelerden hangisi, öğelerinin dizilişi yönünden kurallı bir cümledir?**

- A) Bahar erdi, güller açtı burada.
- B) Bahar çiçek çiçek gelince güzel!
- C) Gözlerim yollarda geçti kaç bahar!
- D) Ömrümüzün son demi sonbahardır artık!
- E) Bir ilkbahar sabahı güneşle uyandın mı hiç?

19. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zincirleme ad tamlaması vardır?**

- A) Filmdeki olaylar İsviçre sınırında geçiyor.
- B) Kitapları, tüllerine göre ayırarak kitaplığa yerleştirdim.
- C) Gelecek yıl yaz tatilini Antalya'da geçireceğiz.
- D) Sanatçı, ilk sergisini önümüzdeki hafta İstanbul'da açacakmış.
- E) Serüven romanlarının okuyucusu her yıl biraz daha artıyor.

20. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim fiille kurulmuş bir yan cümlecik, temel cümlecğin nesnesi görevindedir?**

- A) Öğretmenimizin şiir okuyuşunu çok beğeniyorum.
- B) Onun şiir okuyuşundan sen de hoşlanırsın.
- C) Güzel şiir okumak bir yetenek işidir.
- D) Şiir okumaktan hoşlanmayanlar da olabilir.
- E) Şiir okumanın da bazı kuralları vardır.

21. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**

- A) Art arda aynı yanlışı yaptı.
- B) Annem her zaman "kalp kalbe karşıdır." der.
- C) Davranışlarına içten içe sinirleniyordu.
- D) Olayı duyunca renkten renge girdi.
- E) Bu iş aşağı yukarı bir hafta sonra biter.

22. Son yıllarda sayıları gittikçe artan bu tür yapıtlar () gerçekte roman mı () Kimi eleştirmenler bunları roman türü içinde düşünmüyor ()

Yukarıda parantezlerle belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (!) (...) (.)
- B) (,) (?) (.)
- C) (;) (.) (...)
- D) (:) (.) (;)
- E) (...) (:) (;)

23. Köyden kasabaya taşınmıştık. Cadde üstünde, sol tarafta bahçesi olan, beyaz boyalı bir ev satın almıştık. Bahçemizden, komşu bahçeden gelen küçük bir su yolu geçiyordu. Bu su, yan duvarın altından aşağıdaki bahçelere akıyordu. Bizim bahçenin bir köşesinde ufak bir tel kümes vardı. Dip tarafa domates, biber, yeşil salata ekilmişti. Cadde tarafında sardunyalı, pembe karanfiller, hanımelleri bulunurdu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangilerine başvurulmuştur?

- A) Açıklama-öyküleme
- B) Tartışma-betimleme
- C) Öyküleme-betimleme
- D) Açıklama-tartışma
- E) Örneklendirme-öyküleme

24. Önce karanlıkta yüzün ışıdı. Sis açıldıkça kendini ele verdin İstanbul. Güverteden bakınca gözlerine inen aydınlığı gördüm. Demir aldım. Uzaklaşan gemi değil, İstanbul'du. Kurşun kuleler, minareler, uğultulu taş yapılar, ışılan yüzünle eriyip gittiler boşlukta. Ayrıldık. Ama başka kentlere, yeni limanlara doğru dümen kırdığım bu uzun, hâlâ sonu gelmeyen yolculukta beni yalnız bırakmadın. Gittiğim ülkelerde hep seni yaşadım. Sen ey ay yüzlüm benim!

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisi yoktur?

- A) Sözcüklerin duygusal anlamından yararlanma
- B) Kişileştirme sanatına başvurma
- C) Betimleyici öğeler kullanma
- D) Hitaplardan yararlanma
- E) Tanımlamalarla söyleyişte yoğunluk sağlama

25. Akçakavakların, dişbudakların arasından geçerek yeşil çam ormanına giriyorum. Yoğun bir reçine kokusu duyuyorum. Çevrem yeşilin değişik tonlarıyla donanmış. Az ileride kalın gövdeli, yaşlı bir çam ağacı görüyorum. Altına oturuyorum. Kekik kokuları geliyor burnuma.

Bu parçada ayrıntıların seçiminde hangi duyulardan yararlanılmıştır?

- A) Görme-koklama
- B) Koklama-ışitme
- C) İşitme-dokunma
- D) Koklama-dokunma
- E) Görme-ışitme

26. (I) Bu kalenin vaktiyle dört kapısı varmış; dördü de ayrı yönlere bakarmış. (II) Ne var ki kale, kalelikten çıkmış artık. (III) Duvar diplerinde güzelim sarı çiçekler açmış. (IV) Ne hisarları kalmış ne burçları. (V) Ama gene de o kalın taş duvarların, eski kale harabeleri olduğunu, şehri çepçevre dolaşmasından anlıyoruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

27. (I) Karşısında, biri kız, ikisi erkek üç çocuk ısınmaya çalışıyordu. (II) Burası, suların azgın zamanında oyduğu bir kovuktu. (III) Şimdi sular çekildiğinden rahatça kullanılabilen bir barınak olmuştu. (IV) Ateş kovuğun önünde yanıyordu. (V) Nehrin kumlu sahilinden, ateşin yandığı yere doğru ilerledim. **Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangileri yer değiştirirse parça, anlamlı bir bütün olur?**

- A) I. ve III.
- B) I. ve V.
- C) II. ve IV
- D) III. ve V.
- E) IV. ve V.

28. Yazarın (I)ilk öykülerindeki (II)kılçıklı dil (III)gitmiş, zamanla (IV)yerini (V)akıcı bir anlatıma bırakmıştır.

Bu cümlede numaralanmış sözcüklerden hangisi atılırsa cümlelerin anlamında daralma ya da bozulma olmaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

29. O gece (I)onu (II)izlerken bale sanatının yalnızca bir duyguyu aktarma, (III)bir duyguyu iletme, (IV)tüm dikkatleri (V)bir duygu üzerinde yoğunlaştırma sanatı olduğunu ilk kez kavradım

Bu cümlede numaralanmış sözlerden hangisi atılırsa cümlelerin anlamında daralma olmaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

30. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

- A) Onun da yardımıyla işimizi kolayca bitirdik.
- B) Kanımca bu koşullarda daha iyisi yapılamaz.
- C) Aralarındaki tartışma böylece sona erdi.
- D) O, bu soruna kendince bir çözüm bulmuş.
- E) Bence bu konuda onun haklı olduğunu sanmıyorum.

31. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

- A) Sanat alanındaki başarılarına yenilerini ekliyorlar.
- B) Bu çalışmalarımı, eğitimimize yeni boyutlar kazandırmayı amaçlıyorum.
- C) Herkesin bildiği şeyleri değişik bir yaklaşımla ortaya koyuyor.
- D) Tek amacımız, yurdumuza dönmemiz ve ülkemize yararlı olmaktır.
- E) İki yıl öncesine kadar sıradan bir yazar olarak bilinirdi.

32. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

- A) En çok sevdiği şey, ormanda yürüyüş yapmaktı.
- B) Onu tanıyan herkes, kendisinden övgüyle söz ederdi.
- C) Amacı, arkadaşlarını ikinci, kendisini birinci plana çıkarmaktı.
- D) Beğenmediğim yanlarından biri de herkesi eleştirmesiydi.
- E) Eski dostlarıyla pek çok görüşmek istemezdi.

33. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

- A) Burada, en çok ondan yakınlık gördük.
- B) Çok az veya hiç çalışmadan sınavlara girdiler.
- C) Bir süre sonra resim çalışmalarına ara verdi.
- D) Düşündüklerini yazıya dökmekten çekinmediler.
- E) İşle özel yaşamını birbirine karıştırmadı.

34. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?**

- A) Köy konulan ile ilgilenmemin nedeni, köylüyü yakından tanımak, onlarla bir arada yaşama fırsatım bulmuş olmamdandır.
- B) Edebiyatta şiir yazmakla başlamış, daha sonra hikâye ve roman alanındaki çalışmalarıyla dikkati çekmiştir.
- C) Bu roman, olay örgüsü, ayrıntıların seçimi ve inandırıcılığı açısından yazarın en başarılı eseridir.
- D) Benim amacım, toplumu, toplumla kişiler arasındaki ilişkileri güzel bir dille, en iyi biçimde anlatabilmektir.
- E) Romanlarımdaki kahramanların kimileri günlük yaşamımda tanıdığım, kimileri de düşümden yarattığım kişilerdir.

35. — Bu türler içinde en çok romanlarımı severim. Daha sonra öykülerim, oyunlarım gelir. Bunlardan başka aruzla yazdığım rubailerim de vardır. Yapıtlarımın değerine gelince, yapılan eleştirilerin büyük bir bölümü olumlu. Bu da onların belirli bir düzeyde olduğunu gösterir.

Düşüncenin akışına göre bu parçanın ilk cümlesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İlk romanın ödüle layık görülmesinden mutluluk duydum.
- B) Yaptığının kolay olmadığı, kolaydan hoşlanmadığım herkesçe bilinir.
- C) Bu konuda arayış içinde olduğum ve amaçlı davrandığım söylenir.
- D) Edebiyat alanında, farklı türlerde ürün verdiğim doğrudur.
- E) Yazdıklarımın değişik konulan içerdiğini ve eleştirildiğini biliyorum.

36. Eskiden bizde "ruznâme" deniyordu günlüğe, "jurnal" ya da "hatıra defleri" diyenler de oldu. Sonra Salâh Birsel'in "Günlük"ü kitap olarak basıldı. Arkasından Ataç'ın "Günce"leri gazetelerde, dergilerde yayımlanmaya başladı. Oktay Akbal da başta "günce" sözcüğünü yeğlemişti Ataç gibi. Ancak "günce", gazete karşılığı olarak da kullanılıyordu —

Düşüncenin akışına göre bu parçanın sonuna aşağıdakilerin hangisinin getirilmesi uygun olur?

- A) Günlük türü büyük bir ilgi görmeye başladı.
- B) Günlük türünün konu ve kullanım alanı genişledi.
- C) Giderek "günlük" sözcüğü tuttu, yaygınlaştı.
- D) Günlük, insanoğlunun içini dökme araçlarından biri oldu.
- E) Gazete ve dergilerde günlüklere özel köşeler ayrıldı.

37. Bugün çocuklarla saatlerce ders çalıştım. Çarşıya gittim. Yazdığım onca mektubu tek tek temize çektim. Bu kadar çok işi bir günde nasıl bitirebildiğime ben de şaşıyorum. Bu becerimi, böyle mekanik uğraşlardan çok, daha coşkulu, daha değerli şeyler için kullansaydım... Öyküler yazıp resimler yapsaydım ne iyi olurdu!

Bu sözleri söyleyen kişi aşağıdakilerden hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Yaratıcılık gerektiren işler yapmak isteyen
- B) Sanat alanındaki yeteneksizliğinden yakınan
- C) Ün kazanma tutkusu içinde olan
- D) Çok para getiren bir meslekte çalışmayı düşleyen
- E) Yıpratıcı işlerle uğraşmaktan kaçınan

38. Yazar, öykünün sınırların zorlamamış, işlediği konuları geleneksel öykünün kalıplan içerisinde kurgulama yolunu seçmiştir. Yalın bir dille, düz bir anlatım içinde, kendini zorlamadan anlatmıştır olayları. Gene de bu öyküleri gerilim içinde, sonu nasıl gelecek diye heyecan duyarak okuyoruz.

Bu parçada sözü edilen yazarın belirgin özelliği, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Değişik tiplerden yararlanma
- B) Okuyucunun merakını kamçılama
- C) Gerçekleri olduğu gibi yansıtmama
- D) Yenilikçi bir anlayış içinde olma
- E) Konularını yaşadıklarından seçme

39. Bir resim öğretmenimiz vardı. Bence dünyanın en büyük ustasıydı. Elinden fırçayı bırakmazdı. Bana söylediği şeydi: "Hiç boş durmayacaksın. Bir gün boş dursan elin acemileşir." İşte yazarlık da böyledir. Bir hafta, on gün yazmayan, bir ay yazmayan bir insan, "Ben yazarım." derse inanmam o insanın yazarlığına. Yazar vapurda, trende, uçakta, her yerde, her an yazma halinde olmalıdır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan, resim sanatında ancak sürekli çalışarak ustalık kazanabilir.
- B) Ressamlıkla yazarlık arasında, yaratıcılık yönünden sıkı bir ilişki vardır.
- C) Bütün gününü çalışmakla geçiren yazarlar yaratıcı olabilirler.
- D) Usta bir yazar ve ressam olma, deneyimli sanatçıların öğütlerinden yararlanmayı gerektirir.
- E) Yazarlık hiç ara vermeden çalışmayı zorunlu kılan bir iştir.

40. Her yerde öykü yazabiliyorum. Tika basa dolu bir otobüste öylesine yalnızlaşıyorum ki o anda yakaladığım imgeden öykümün oluşabileceğini hissedip seviniyorum. İnsanlara bakıyor, yüzlerindeki ifadeleri değerlendiriyorum. Özellikle iş dönüşü insanlar içlerine kapanıyor, daha çok kendi iç dünyalarında yaşıyorlar. Her insanın öyküsü yüzüne yansıyor. Bu da benim en iyi malzemem oluyor.

Kendisini böyle tanıtan bir yazar aşağıdakilerin hangisiyle nitelendirilebilir?

- A) Çevresine dikkatle ve inceleyici bir gözle bakan
- B) Bulunduğu çevreye kolayca uyum sağlayan
- C) İnsanları belirli bir kalıp içinde görmeye çalışan
- D) İnsanı, toplumsal ilişkileri içinde yansıtan
- E) İnsanların bireysel sorunlarına ağırlık veren

41. Bizde gerçek anlamda şiir eleştirisi yapılıyor mu? Bence bu soruya "Evet." demek fazla iyimserlik olur. Gerçi dergilerde, şiir hakkında yazılar çıkmakta, eleştiri ve değerlendirmeler yapılmaktadır. Ama bunların çoğunda nedenlere, niçinlere, nasıllara karşılık verilmez; söylenenler kanıtlara dayandırılmaz. Çünkü çoğu, bir önyargıdan yola çıkılarak yazılmıştır. Evet, şiirlerim övülmesin, ama gerçek anlamda değerlendirilip tanıtılsın isterim. Sanıyorum okuyucu da şiir eleştirisinden bunu bekler.

Bu parçada yazarın asıl yakındığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirle ilgili yeterli sayıda eleştiri yazısı yazılmaması
- B) Şiirin fazla ilgi görmeyen bir tür olması
- C) Kendi yazdığı şiirlerin anlaşılabilmesi
- D) Şiirle ilgili eleştirilerin nesnellikten, inandırıcılıktan yoksun olması
- E) Eleştirmenlerin, şiirin biçimsel özelliklerine ağırlık vermesi

42. Yaşanmış olaylardan yararlanmadan yazdığını savunan bir tek yazar var mıdır? Ne var ki hiç bir gerçek yazar, günlük yaşamına girmiş kişileri ya da olayları olduğu gibi aktarmaz. Yazar seçtiği kişileri, yalnızca kişileri değil yaşamı da değiştirir; kendine göre kurar, oluşturur. Bunu gerçekleştirirken kullandığı malzeme yine gerçek kişiler, gerçek yaşamdır elbet.

Bu parçada yazarlarla ilgili olarak vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yapıtlarının konu alan kendi yaşamlarıyla sınırlı kalır.
- B) Gösterecekleri başarı, yaşamı bütün yönleriyle yansıtmalarına bağlıdır.
- C) Anlattıklarının değeri, bunların kanıtlanabilir olmasıyla ölçülür.
- D) Kahramanlarının davranışlarını, konunun gelişimine göre yönlendirirler.
- E) Gördüklerini ve algıladıklarını farklı biçimlere dönüştürerek yeniden yaratırlar.

43. Her sanat eseri bir görüşü, bir düşünceyi savunur. Bu, sanat eserleri için ne bir eksiklik ne de sanattan bir uzaklaşmadır. Yeter ki sanatçı savunduğu düşünceyi eserinde iyice eritsin. Daha doğrusu yansıtmak istediği düşünceyi dile getirecek uygun bir söyleyiş biçimi bulsun. Söylemek istediğiyle söyleyişini bütünleşirsin. Bunu yaparken de gerçek yaşamdan yola çıktığını unutmasın. Yaşamla olan bağını korumaya çalışsın.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir sanat eserinin değeri, değişik görüşler içermesine bağlıdır.
- B) Her gerçek sanat eserinde sanatsal yönle düşünsel yön birbiriyle kaynaştırılmalıdır.
- C) Sanat eserinde yalnız yaşamdan alınmış öğeler kullanılmalıdır.
- D) Sanatçı her eserinde yeni bir görüş ileri sürmelidir.
- E) Her sanat eserinin, kendine özgü bir dili ve anlatımı olmalıdır.

44. Son zamanlarda, yazınsal ürünlerin eleştirisine yönelik kitapların satışında bir patlama görülüyor. Bu tür kitaplar, öbür yazın kitaplarına oranla daha çok ilgi görüyor. Okuyucuların çoğu, bir yapıtı okumuyor. Bunun yerine, o yapıt üzerine yazılmış eleştiri yazılarını okumayı yeğliyor. Bu da yaşamımıza egemen olmaya başlayan kolaycılığın, rahata kaçmanın doğal bir uzantısıdır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştiri kitaplarının düzeyinde hızlı bir yükselme görülmektedir.
- B) Bir kitabı tanımak için onunla ilgili eleştirileri okumak gerekir.
- C) Birçok kişi, okumadan hazır bilgilerle yetinmeyi alışkanlık haline getirmiştir.
- D) Okurlar, eleştirmenlerin düşüncelerine güven duymaktadırlar.
- E) Eleştiri kitapları okurlara yazınsal bir tat vermektedir.

45. Okurumla bütünleşmek gibi bir sorunum yok. Çünkü ben, ne bir siyasal liderim ne de yaşamını yazdıklarıyla kazanmak zorunda olan bir köşe yazarıyım. Dünyada benden başka insan kalmasa da ben yine şiir yazmayı sürdürürdüm. Şiir yazmak benim için bir yaşam biçimi. Bir şiiri yazmak, bitirmek, benim için nazların en büyüğü. Hiçbir şey onun bana verdiği tadı veremez. Öyleyse, okur tarafından beğenilmek gibi sıradan bir hazla ağzımın tadını neden bozayım?

Bu sözleriyle sanatçı, kendisiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Günün yaygın olan sanat akımlarının dışında kaldığını
- B) Şiirlerinin, gelir getirici nitelikte olmadığını
- C) Yazınsal türler içinde en çok şiirin yararına inandığını
- D) Şiirlerini, okurların beklentisini göz önüne almadan yazdığını
- E) Beğenisi gelişmiş kişilerin, şiirle ilgili görüşlerine önem verdiğini

46. Annem yaşamını bana adamıştı. Ben de bunu hak etmek için ayrı bir çaba harcadım. Yazdıklarımın müsveddelerini ilk dinleyen, hep o olurdu. Türkçenin bütün inceliklerini onun konuşmalarından edindim. Kendimle hiç övünmedim, ama onun benimle övünmesine çok çalıştım. O, her alanda benim için eşsiz bir öğretmen oldu. Kültürel birikimim, aile terbiyem, çalışma gücüm, mesleğimde basan sağlayacağıma inancım, kısaca bende olumlu ne varsa hepsini anneme borçluyum.

Bu parçada sözlü edilen annenin, çocuğu için yaptıkları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Onu, üstün yetenekli bir çocuk olduğuna inandırma
- B) Dilinin gelişip zenginleşmesini sağlama
- C) Değişik konularda bilgiler kazandırma
- D) Yaptığı işte kendine güvenen biri olarak yetiştirme
- E) Onu her şeyin üstünde tutma

47. Çocukluğumda ve ilk gençliğimde pek çok Köroğlu anlatıcısına rastladım. Bunlar, Köroğlu destanlarını kendilerinden bir şeyler katarak anlatırlardı. Ben edebiyata, bu destan yaratıcılarını taklit ederek başladım. Gençliğimde hem bir anlatıcı, hem de bir dinleyiciydim. Diyebilirim ki yeni bir roman dili yaratmak isteyen romancı için sözlü edebiyat erişilmez bir kaynak olabilir. Benim temelimde ne kadar Balzac, Dostoyevski, Gogol varsa o kadar da Köroğlu vardır.

Böyle düşünen bir yazar aşağıdakilerin hangisiyle nitelendirilemez?

- A) Yazarlığa yönelmesinde sözü edebiyat ürünlerinin etkisi olan
- B) Folklor ürünlerinin yazarlıkta önemli bir yeri olduğunu düşünen
- C) Yabancı yazarlardan da yararlanmasını bilen
- D) Yeni bir üslup yaratmada, sözlü edebiyatın zengin olanaklar taşıdığına inanan
- E) İyi bir yazarın, usta yazarları taklit edenler arasından çıktığını savunan

48. Şiir kapımı çaldı mı elimde ne varsa bırakırım. Başköşededir onun yeri. Geldi mi sağanak halinde gelir. Gitti mi de hiç zorlamam. Sabırla dönüşünü beklerim. Artık o, bir süre öyküler, oyunlar yazmak için özgür bırakmıştır beni yokluğumu değerlendiririm.

Böyle düşünen bir sanatçı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Düzyazıdan çok, şiire önem verir.
- B) Zamanını önceden planladığı gibi kullanır.
- C) Günlerini düzyazı ya da şiir yazarak geçirir.
- D) Değişik edebiyat türlerinde ürün verir.
- E) Şiir yazmanın bir ilham işi olduğuna inanır.

49. Anı yazan, yaşamının bir bölümünü anlatırken istemeyerek de olsa başkalarının yaşamına girmek zorundadır. Sanırım anı yazmadaki asıl amaç, tanıdıklarını yanıltmayacak bir yansızlıkla ele almak olmalıdır. Başka bir deyişle anı yazarı, yaşadıklarını olduğu gibi, gerçeği değiştirmeden, tarihe katkıda bulunacak bir biçimde dile getirmelidir. Böylece, bir tarihçi gibi nesnel, bir edebiyat adamı gibi kişisel bir tutum ve zorunluluk içinde geçmişine bakmalıdır.

Bu parçadan anı yazarlarıyla ilgili olarak aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) Kişileri ve olayları nesnel bir tutumla yansıtmaya özen göstermelidirler.
- B) Belge niteliğinde ve zevkle okunabilen yapıtlar ortaya koymaya çalışmalıdırlar.
- C) Gerçeklere bağlılık ve dürüstlükten ayrılmamalıdırlar.
- D) Konularını tarihsel olaylar ve bunlara karışan kişilerle sınırlı tutmalıdırlar.
- E) Salt kendilerini değil, yansıtmaya çalıştıkları dönemle ilgili kişileri de anlatmalıdırlar.

50. "Gittikçe artıyor yalnızlığımız." demişti şair. Ben de çok yakındım şiirlerimde yalnızlığımdan. Neydi hayâl kırıklıklarımız? Nine yalnızlıktan kaçıyoruz sanki? Yalnızlığın insanı geliştiren, yücelten hoş yanlarının da olduğunu neden anlamak istemiyoruz, anlamaya çalışmıyoruz? Doğanın düzeni yalnızlık üstüne; kurt, kuş, ağaç hep yalnız. Biz de ağaçlar gibi yalnız değil miyiz? İnsanoğlu kendini, böyle bilir, böyle değerlendirirse yalnızlık çekilmez olmaktan çıkar.

Bu parçadan yalnızlıkla ilgili olarak aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Herkesin yaşayabileceği bir durum olduğu
- B) Şiirlerde işlenen temalar arasında yer aldığı
- C) İnsanların özlemlerinden biri olduğu
- D) Güzel yönlerinin de bulunduğu
- E) Yalnızca insana özgü olmadığı

51. Kimilerine göre neden Tevfik Fikret "büyük" bir ozandır da Ahmet Haşim yalnızca "iyi" dir? Yahya Kemal, neden yıllarca küçültüldüğü halde hâlâ sapaşğlam ayakta durabiliyor. Biz ozanları gerçek değerlerine göre ele almamışız; yalnızca işledikleri konulara bakarak ölçmeye alışmışız. Oysa, ele alınan ve işlenen konular, bir sanatçıyı değerlendirmede tek ölçüt olamaz. Çünkü konu sanatçılar için ortak bir malzemedir. Aynı konuyu iki ayrı sanatçı işleyebilir. Ama bunlardan biri kalıcı olurken öteki unutulup gidebilir.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Eleştirilenlerin beğenmediği sanatçılar yarma kalmazlar.
- B) Aynı malzemeyi işleyen sanatçılar, farklı değerde ürünler ortaya koyabilirler.
- C) Bir ozanı değerlendirme, onu çok yönlü olarak ele almayı gerektirir.
- D) Haksız eleştiriler, büyük ozanların değerine gölge düşürmez.
- E) Bir ozanın edebiyattaki yeri ve değeri kişiden kişiye değişebilir.

52. Masal, çocuğa kendi karakterini, benliğini geliştirmesi için ipuçları verir; onu yüreklendirir. Tüm engellere karşın herkesin yoğun ve zengin bir yaşama varabileceğini gösterir. Yeter ki insan savaşmaktan kaçmasın. Devlerle, dış tehlikelerle savaşmadan, insan, değil mutluluğu, kendi kendini bile bulamaz, bilemez, tanıyamaz. Masal, ürkek, çekingen, mücadeleden kaçan yaratıkları harekete geçirir. Bize, böyle kişilerin tekdüze, sıkıcı ve silik yaşamının olacağını hatırlatır.

Bu parçada masalın çocuğa sağladığı yararlar arasında aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kişiliğini güçlendirmeye yardımcı olmasına
- B) Kendi kişiliğinin bilincine varmasına
- C) Güçlü ve cesur olmanın gerekliliğine inandırmasına
- D) Dilini ve duyarlılığını geliştirip zenginleştirmesine
- E) Hareketli, canlı bir yaşama özlem uyandırmasına

53. Onun şiiri de, şiir anlayışı da başkalarınınkinden farklıdır. Yazdıklarına bakarsanız şiirinin pek değişmediğini görürsünüz. Çünkü şiirini niçin ve nasıl yazacağını daha baştan kavramıştır. O, insanı, daha doğru bir deyişle belli bir çağda, belli bir toplumsal ilişkiler düzeni içinde yaşayan insanı, anlatmayı amaçlayan şiirler yazmaktadır. Kim bilir, belki de ilerde insanla ilgili bir tek "uzun şiir" yazacaktır.

Bu parçada sözü edilen şairle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Şiirlerinde insanı, çevresiyle birlikte ele aldığına
- B) Kendine özgü bir şiir anlayışı bulunduğu
- C) Bir şiiriyle geleceğe kalmak istediğine
- D) Şiirde, sürekli olarak aynı yolu izlediğine
- E) Şiirlerinde ana temanın insan olduğuna

4. Klasik roman tekniğinde, karakter çizmenin belli başlı yollarından biri, yazarın, karakteri romanın başında ya da romana girdiği noktada, genel ve belirgin yönleriyle tanıtmaktır. Ailesini geçmişini kişiliğiyle ilgili özelliklerini, ahlakını, merakını kısaca anlatır yazar. Roman boyunca, kişinin bu temel özelliklerine bir şey eklenmez. Yalnızca, onun, çizilen kişiliğe uygun bir biçimde davrandığı ve konuştuğu görülür.

Bu parçada klasik romanın karakter çizme yöntemiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Özelliklerin ayrıntılı bir biçimde belirtilmediğine
- B) Okurun yorum gücünü kullanmasını gerektirdiğine
- C) Karakterin değişik yönleriyle tanıtıldığına
- D) Niteliklerin eylem ve davranışlara yansıtıldığına
- E) Özelliklerin başlangıçta verildiğine

CEVAP ANAHTARI

- 1-B 2-C 3-A 4-E 5-D 6-C 7-E 8-D 9-E 10-A 11-D 12-C 13-A 14-B 15-D 16-E 17-C 18-B 19-E 20-A 21-D 22-B 23-C 24-E 25-A 26-C 27-B 28-C 29-C 30-E 31-D 32-C 33-B 34-A 35-D 36-C 37-A 38-B 39-E 40-A 41-D 42-E 43-B 44-C 45-D 46-A 47-E 48-B 49-D 50-C 51-A 52-D 53-C 54-B

